

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2026. Issue 3

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirish

Adiba Arziqulova

Jizzax davlat pedagogika universiteti 2-bosqich talabasi

E-mail: adibaarziqulova@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirish usullarini tahlil qiladi. O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirish uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlar hamda amaliy misollar keltiriladi.

Kalit so'zlar: kreativ fikrlash, boshlang'ich sinf, o'quvchilar, pedagogika, brainstorming, baliq skeleti, INSERT metodlari.

Аннотация: В данной статье анализируются методы развития креативного мышления у учащихся начальных классов. Представлены современные педагогические подходы и практические примеры, направленные на развитие творческих способностей учащихся.

Ключевые слова: креативное мышление, начальная школа, учащиеся, педагогика, мозговой штурм, метод «рыбьей кости», метод INSERT.

Annotation: This article analyzes methods for developing creative thinking in primary school students. Modern pedagogical approaches and practical examples are presented to enhance students' creative abilities.

Keywords: creative thinking, primary school, students, pedagogy, brainstorming, fishbone method, INSERT method.

Kirish. Maqolaning maqsadi va ahamiyati, kreativ fikrlash tushunchasi va uning ta'limdagi o'rni haqida qisqacha ma'lumot beriladi. Ta'lim jarayonida kreativ fikrlash nafaqat o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga, balki jamiyatning umumiy taraqqiyotiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Hozirgi kunda globalizatsiya, texnologik o'zgarishlar va iqtisodiy raqobat sharoitida kreativ fikrlash qobiliyatiga ega bo'lgan avlodni tarbiyalash zaruriyati kuchaymoqda. Ushbu maqolaning maqsadi, kreativ fikrlash tushunchasini chuqurroq o'rganish va uning ta'lim tizimidagi ahamiyatini yoritishdir. Kreativ fikrlash, oddiygina ijodiy fikrlashdan farqli o'laroq, muammolarni hal qilishda yangi va innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqish, o'z fikrlarini erkin ifoda etish, hamda o'zaro aloqalarda mustaqil fikr yuritish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Bu jarayon, o'quvchilarning nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni ham rivojlantirishga yordam beradi. Bunda, o'quvchilarning ijodiy potentsialini ochish va ularni o'z g'oyalari bilan ifodalashga rag'batlantirish muhimdir. Ta'lim jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirish, o'quvchilarning o'z-o'zini anglashiga, o'z qobiliyatlarini baholashga va o'z fikrlarini mustaqil ravishda ifoda etishga yordam beradi. Kreativ fikrlashning ta'limdagi o'rni nafaqat akademik muvaffaqiyatlar bilan bog'liq, balki shaxsiy rivojlanish va ijtimoiy ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi. O'quvchilar, kreativ fikrlash orqali muammolarni turli nuqtai nazardan ko'ra olish, innovatsion yechimlar ishlab chiqish va o'z fikrlarini boshqalar bilan samarali tarzda baham ko'rish qobiliyatini egallaydilar. Shu bilan birga, bu jarayon

o'quvchilarning o'zaro muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini ham rivojlantiradi, bu esa jamiyatda ijobiy o'zgarishlarga olib keladi. Xulosa qilib aytganda, kreativ fikrlash ta'lim jarayonida muhim o'rin egallaydi va o'quvchilarni zamonaviy dunyoda muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar bilan ta'minlaydi. Ushbu maqola orqali kreativ fikrlash tushunchasining ta'limdagi ahamiyatini yanada chuqurroq o'rganish va uning rivojlanishiga hissa qo'shish maqsad qilingan. Ta'lim tizimimizda kreativ fikrlashni qo'llab-quvvatlash, kelajak avlodni tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Ta'lim jarayonida kreativ fikrlash tushunchasi o'quvchilarning umumiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Ushbu tushuncha, insonning yangi g'oyalar yaratish, muammolarni hal qilish va yangicha fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan. Kreativ fikrlash nafaqat akademik muvaffaqiyatni oshirishga yordam beradi, balki o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Ta'limda kreativlikni rivojlantirish, o'quvchilarning o'z fikrlarini ifoda etish, innovatsion yechimlar taklif qilish va o'zaro hamkorlikda ishlash qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, kreativ fikrlash tushunchasi ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi. Bunday yondashuv, o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini oshirib, ularni kelajakdagi karyeralariga tayyorlaydi. Shunday qilib, kreativ fikrlash ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanishi zarur.

Kreativ fikrlash, zamonaviy ta'lim va ilmiy tadqiqotlarda muhim ahamiyatga ega bo'lgan bir jarayon sifatida qaraladi. Ushbu jarayon, asosan, yangi g'oyalar va yechimlarni ishlab chiqish, muammolarni hal qilish va innovatsion yondashuvlarni amalga oshirish uchun zarurdir. Kreativ fikrlash nazariyalari ko'p qirrali bo'lib, ular insonning fikrlash jarayonini, muhit va shaxsiy xususiyatlarni hisobga olgan holda tahlil qiladi. Bu nazariyalar, bir tomondan, g'oyalarni yaratish va rivojlantirish jarayonini, ikkinchi tomondan esa, bu jarayonga ta'sir etuvchi omillarni o'rganadi. Kreativ fikrlashning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar ko'plab tadqiqotlarda o'rganilgan. Ular orasida ijtimoiy, madaniy va psixologik omillar mavjud. Ijtimoiy omillar, masalan, oila, do'stlar va jamiyatning fikrlash jarayoniga qanday ta'sir ko'rsatishi bilan bog'liq. Madaniy omillar esa, an'analar, urf-odatlar va qabul qilingan qiymatlar orqali kreativ fikrlashni shakllantiradi. Psixologik jihatlar esa, shaxsning o'ziga bo'lgan ishonchi, motivatsiyasi va hissiy holati bilan bog'liq. Shunday qilib, kreativ fikrlash jarayoni ko'p qirrali va murakkab tizim sifatida ko'rinadi.

Psixologik jihatdan, kreativ fikrlash ko'pincha shaxsning ichki motivatsiyasi bilan bog'liqdir. O'z-o'zini anglash va o'z qobiliyatlariga ishonch, yangi g'oyalarni ishlab chiqish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, stress, qo'rquv va boshqa salbiy hissiyotlar kreativ fikrlashni cheklovchi omillar sifatida qaraladi. Bunday holatlarda, shaxslar o'z fikrlarini ifoda etishda qiynalishi mumkin, bu esa ularning kreativni pasaytiradi. Kreativ fikrlashni rivojlantirishda ta'lim tizimi ham muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar va ta'lim muassasalari, o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlarini rag'batlantirishda innovatsion metodlardan foydalanishlari zarur. Bunda, o'quvchilarga erkin fikrlash imkonini berish, muammolarni hal

qilishda mustaqil yondashuvlarni qo'llash va yangi g'oyalarni sinovdan o'tkazish imkoniyatini yaratish muhimdir. Shunday qilib, kreativ fikrlash nafaqat shaxsiy rivojlanishga, balki jamiyatning umumiy taraqqiyotiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Kreativ fikrlash nazariyasi inson fikrlash jarayonining murakkabligini va uning turli omillar bilan o'zaro aloqasini o'rganadi. Bu nazariyalar, asosan, kreativlikni keltirib chiqaruvchi psixologik va ijtimoiy omillarni tahlil qiladi. Masalan, individual xususiyatlar, shaxsiy tajribalar va atrof-muhitning ta'siri kreativ fikrlashni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Psixologik jihatdan, kreativ fikrlash jarayoni mantiqiy fikrlashdan farq qilib, yangi g'oyalarni yaratish va mavjud fikrlarni yangilash orqali rivojlanadi. Shuningdek, o'zaro fikr almashish va guruhda ishlash jarayonlari ham kreativ fikrlashni rag'batlantiradi. Bunday muhitda insonlar bir-biridan ilhomlanib, yangi g'oyalarni ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Kreativ fikrlashning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar, shuningdek, ta'lim tizimining yondashuvi va innovatsion metodlar orqali ham namoyon bo'ladi. O'qituvchilar va rahbarlar, kreativ fikrlashni qo'llab-quvvatlash orqali o'quvchilarning intellektual salohiyatini oshirishlari mumkin, bu esa jamiyatning yanada rivojlanishiga zamin yaratadi. Kreativ fikrlash nazariyalari o'zaro bog'liq bo'lgan bir qator psixologik jihatlarni o'z ichiga oladi. Bunday fikrlash jarayonida individual va guruh dinamikalari, motivatsiya, va muammolarni hal etish usullari muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, muhitning ta'siri, ijtimoiy aloqalar va shaxsiy tajriba kreativ fikrlashning rivojlanishida muhim omillar hisoblanadi. Ta'lim jarayonida kreativ fikrlashni rag'batlantirish, o'quvchilarning innovatsion g'oyalar yaratish qobiliyatini oshirishga yordam beradi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kreativ fikrlash qobiliyatlari

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kreativ fikrlash qobiliyatlari, ularning bilim olish jarayonida muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlari, asosan, ularning atrof-muhit bilan o'zaro aloqasi, ijtimoiy muhit va individual tajribalaridan kelib chiqadi. Kreativ fikrlash, o'z navbatida, yangi g'oyalar yaratish, muammolarni hal qilish va o'z fikrlarini ifodalash qobiliyatini o'z ichiga oladi. Bolalar o'z fikrlarini shakllantirishda ijodiy jarayonlarni o'z ichiga olishlari zarur, chunki bu jarayonlar ularning fikrlash qobiliyatlarini kengaytiradi va rivojlantiradi.

O'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlari turli bosqichlarda rivojlanadi. Birinchi bosqichda, bolalar o'z fikrlarini erkin ifodalashni o'rganadilar, bu esa ularning ijodiy fikrlash jarayoniga kirishlariga yordam beradi. Ikkinchi bosqichda, ular muammolarni hal qilishda ijodiy yondashuvlarni qo'llashni o'rganadilar. Ushbu bosqichda o'quvchilar o'z g'oyalarini rivojlantirish va ularni amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Uchinchi bosqich esa, o'z navbatida, o'z fikrlarini boshqalar bilan baham ko'rish va ularni tanqidiy tahlil qilish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Bu jarayonlar o'quvchilarning ijodiy jarayonlarini yanada chuqurlashtiradi va ularning fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Kreativ fikrlash qobiliyatlarining rivojlanishi, shuningdek, o'quvchilarning o'zaro munosabatlariga ham bog'liq. Ijtimoiy aloqalar, guruhda ishlash va hamkorlik

muhim ahamiyatga ega, chunki bu jarayonlar o'quvchilarga yangi g'oyalarni o'rganish va o'z fikrlarini kengaytirish imkonini beradi. O'quvchilar birgalikda ishlash orqali o'zaro fikr almashish, muammolarni birgalikda hal qilish va ijodiy yondashuvlarni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Umuman olganda, boshlang'ich sinf o'quvchilarining kreativ fikrlash qobiliyatlari ularning ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, bu qobiliyatlarni rivojlantirish orqali o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga katta ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bu jarayonlar ta'lim muassasalarida e'tiborga olinishi va rag'batlantirilishi zarur, chunki kreativ fikrlash nafaqat akademik muvaffaqiyatlar, balki shaxsiy rivojlanish uchun ham muhimdir. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kreativ fikrlash qobiliyatlari, ularning ta'lim jarayonida qanday shakllanishi va rivojlanish bosqichlari ko'plab tadqiqotlar mavzusi bo'lib kelmoqda. O'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlari, asosan, ularning muhit bilan o'zaro aloqasi, o'qituvchilar tomonidan berilgan vazifalar va ijodiy faoliyatlar orqali shakllanadi. Ushbu jarayonda o'quvchilarning qiziqishlari, masalalarni hal qilish usullari va yangilikka bo'lgan qiziqishi katta rol o'ynaydi. Rivojlanish bosqichlari esa, o'quvchilarning yoshiga va psixologik holatiga bog'liq holda, turli darajalarda namoyon bo'ladi. Masalan, kichik yoshdagi bolalar ko'proq tasavvufiy fikrlashga ega bo'lib, o'z dunyoqarashlarini o'rganishda ijodiy yondashuvlardan foydalanadilar. O'smirlik davrida esa, ularning fikrlash qobiliyatlari yanada murakkablashadi va mantiqiy fikrlash bilan birga ijodiy yondashuvlarni birlashtirish imkoniyatini beradi. Shuningdek, kreativ fikrlash qobiliyatlari, o'quvchilarning muammolarni hal qilishda, jamoa bilan ishlashda va yangi g'oyalarni ishlab chiqishda o'z ifodasini topadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kreativ fikrlash qobiliyatlari, asosan, o'quv jarayonida faol ishtirok etish, tajriba qilish va yangi g'oyalarni taklif etish orqali shakllanadi. Ularning rivojlanish bosqichlari o'zaro bog'liq bo'lib, o'quvchilarning o'z fikrlarini erkin ifoda etishi, tasavvurlarini kengaytirishi va ijodiy yondashuvlarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu jarayonlar davomida, o'quvchilar o'zlarining individual qobiliyatlarini yuzaga chiqarib, muammolarni hal qilishda va yangi g'oyalar ishlab chiqishda o'z ifodalarini topadilar.

Kreativ fikrlashni rivojlantirish usullari

Kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun samarali pedagogik usullar va strategiyalarni qo'llash ta'lim jarayonining muhim jihatlaridan biridir. O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirish maqsadida, o'qituvchilar o'z darslarini interaktiv va qiziqarli shaklda tashkil etishlari zarur. Bunda o'quvchilarning qiziqishlarini inobatga olish, ularning faol ishtirokini ta'minlash va muammolarni o'zlari hal qilishlariga imkon yaratish muhim ahamiyatga ega. Masalan, guruh ishlarini o'tkazish, muammoli vazifalarni berish va ijodiy loyihalarni amalga oshirish orqali o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifoda etish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bundan tashqari, ijodiy fikrlashni rivojlantirishda o'quvchilarga yangi g'oyalarni ishlab chiqish uchun turli xil metodlarni qo'llash muhimdir. Bu metodlar orasida brainstorming, fikr almashish, rol o'ynash va tasavvur qilish kabi usullar mavjud.

Ushbu usullar o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini yanada rivojlantirishga yordam beradi. Masalan, brainstorming, baliq skeleti, insert metodlar. Brainstoring jarayonida o'quvchilar bir-birlariga o'z g'oyalarini taklif qilib, yangi fikrlarni birgalikda ishlab chiqadilar. Bu esa ularning ijodiy fikrlashga bo'lgan qiziqishini oshiradi va yangi g'oyalar ishlab chiqishga turtki beradi. Shuningdek, o'quvchilarga ijodiy fikrlashni rag'batlantiruvchi muhit yaratish ham muhimdir. O'qituvchilar o'z darslarida ijodiy fikrlashni rag'batlantiruvchi materiallar, masalan, san'at asarlarini, ilmiy maqolalarni va innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning tasavvurlarini kengaytirishi mumkin. Bunday materiallar o'quvchilarda yangi g'oyalar va fikrlar paydo bo'lishiga yordam beradi. Shuningdek, o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda o'zaro fikr almashish va hamkorlik muhim o'rin tutadi. O'quvchilar o'zaro fikr almashish orqali bir-birlaridan o'rganadilar, bu esa ularning kreativ yondashuvlarini kuchaytiradi. Bunday hamkorlik, o'quvchilarning ijodiy fikrlash jarayonida o'zaro yordam ko'rsatishlariga, yangi g'oyalarni ishlab chiqishga va o'z qobiliyatlarini yanada oshirishga imkon beradi. Natijada, kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun pedagogik usullar va strategiyalarni qo'llash o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirishga, ularning fikrlash jarayonlarini kengaytirishga va yangi g'oyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi. Bu jarayonlar o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga katta ta'sir ko'rsatadi. "Baliq skeleti" metodi bunda doskaga baliq skeleti chiziladi va uning bosh qismiga boshlang'ich sinflarga xos bo'lgan birorta muammo yoziladi. Baliqning yon tomonlariga bu muammoning sabablari va yechimlari yoziladi. Masalan, "O'quvchilar darslarga nega kechikib kelishadi" muammosini baliqning bosh qismiga yozsak, bir tomoniga sabablari, misol uchun; ertalab vaqtni to'g'ri taqsimlay olmaslik, shoshmasda harakat qilish, darsga qiziqmaslik, uzoq masofalarni keltiradigan bo'lsak. Bu yoniga esa kreativ yechimlarni yozishimiz kerak bo'ladi. Masalan, har kuni erta kelgan o'quvchiga "super qahramon" belgisi berilishi, erta kelgan o'quvchilarga sirli va qiziqarli savollar berilib rag'batlar tashkil qilinishi va hafta oxirida "Haftaning super qahramoni" kabi rag'batlar berilishini tashkil qilish g'oyalarini yozish orqali o'quvchilarning kreativ fikr va g'oyalarini yuzaga chiqarish mumkin bo'ladi. Insert metodi, bunda o'quvchilarga yoshlariga mos bir matn beriladi va ularga belgilash uchun turli belgilar, bular; *-bilaman, +-yangi ma'lumot, --boshqacha deb o'ylagandim, ?-tushunmadim yoki savol bor kabilar beriladi. Ular matndagi o'zlariga kerakli joylarini belgilab olishadi va bu uchun o'zlarida mavjud bo'lgan izohni berishadi. Bunda matnning to'g'rilini his qila olish, bu ma'lumotlarga yangicha kreativlik kiritish yokida o'zidagi g'oyalar va tasavvurlarni keng yoritib berish, tushunmagan joylarini so'rab olish holatlarini yuzaga keltiradi. Bu metod orqali kreativlik bilan bir qatorda o'quvchilarda jamoa oldida o'zini tuta olish, erkin fikr bildirish va hayojonni kamaytirish holatlari ham kuzatiladi. Shu jihatlarda bolalarda muammolar bo'lmasa ular har qanday holatda o'z kreativliklarini boshqalarga yetkazib bera olishadi. Kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun samarali pedagogik

usullar va strategiyalarni qo'llash o'quv jarayonida muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rag'batlantirish maqsadida muammolarni hal etish, o'zaro munozaralar va ijodiy loyihalar kabi faoliyatlarni tashkil etishlari lozim. Shuningdek, o'quvchilarga turli xil fikrlash usullarini tanishtirish, masalan, brainstorming va asosiy g'oyalarni rivojlantirish orqali, ularning fikrlash jarayonini yanada kengaytirish mumkin. Bu jarayonlar orqali o'quvchilar o'zlarining individual fikrlarini ifoda etish imkoniyatiga ega bo'lishadi. O'qituvchilar muhitni qo'llab-quvvatlab, o'quvchilarning ijodiy potentsialini ochishlari, yangi g'oyalar va yechimlar yaratishga undashlari zarur. Shunday qilib, kreativ fikrlashni rivojlantirish nafaqat o'quvchilarning shaxsiy o'sishiga, balki ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan amaliy tadqiqotlar ko'plab sohalarida o'zining ahamiyatini namoyon etmoqda. Masalan, pedagogikada kreativ fikrlashni rag'batlantirish uchun turli metodologiyalar va usullar qo'llanilmoqda. O'qituvchilar o'quv jarayonida ijodiy muammolarni yechishga qaratilgan faoliyatlarni tashkil etish orqali o'quvchilarning analitik va kreativ qobiliyatlarini oshirishga yordam berishmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilarga muammoli vaziyatlar taqdim etilganda, ular o'z fikrlarini erkin ifoda etish, yangicha g'oyalar ishlab chiqish va jamoaviy muhokama qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Bundan tashqari, kreativ fikrlashni rivojlantirishda o'zaro hamkorlik va jamoaviy ishlar muhim rol o'ynaydi. Misol uchun, guruh ishlarini amalga oshirish orqali o'quvchilar bir-biridan o'rganadilar, turli fikrlarni muhokama qilishadi va birgalikda yangi yechimlar ishlab chiqadilar. Bunday amaliyotlar o'quvchilarni nafaqat ijodiy fikrlashga, balki ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga ham undaydi.

Kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan amaliy tadqiqotlarda, shuningdek, o'yin va interaktiv metodlar muhim ahamiyatga ega. O'yinlar orqali o'quvchilar o'zlarining ijodiy qobiliyatlarini sinab ko'rish, yangi g'oyalar ishlab chiqish va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ushbu yondashuvlar o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Amaliy tadqiqotlar natijalari ko'rsatadiki, kreativ fikrlashni rivojlantirish nafaqat o'quvchilarni o'qitishda, balki ularning kelajakdagi hayotida ham muhim rol o'ynaydi. Misol uchun, kreativ fikrlash qobiliyatiga ega bo'lgan shaxslar yangi g'oyalarni ishlab chiqish va innovatsion yechimlar taklif etishda muvaffaqiyatli bo'lishadi. Bunday shaxslar turli sohalarida, jumladan, san'at, ilm-fan, biznes va boshqa ko'plab sohalarida yetakchi bo'lish imkoniyatiga ega. Shunday qilib, kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan amaliy tadqiqotlar va misollar, o'quvchilarning ijodiy potentsialini oshirishda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar bu jarayonda faol ishtirok etishi va o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berishi lozim. Kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan amaliy tadqiqotlar, o'quv jarayonida ijodiy

yondashuvlarni qo'llash orqali o'quvchilarning fikrlash qobiliyatlarini kengaytirishda muhim rol o'ynaydi. Misol uchun, bir necha tadqiqotlarda o'quvchilarga muayyan muammolarni hal qilishda innovatsion strategiyalarni qo'llash taklif qilingan. Bunday yondashuvlar orqali o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifoda etish imkoniyatiga ega bo'lib, yangi g'oyalar va yechimlar ishlab chiqishga undaladi. Shuningdek, kreativ fikrlashni rivojlantirishda guruhli faoliyatlar, muhokama va tajriba o'rganish kabi metodlar ham o'z o'rnini topadi. Muvaffaqiyatli misollarga ega bo'lgan tadqiqotlar, o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini oshirishda ijobiy natijalar ko'rsatgan. Bu jarayon o'quvchilarning nafaqat akademik muvaffaqiyatlarini, balki kelajakdagi professional faoliyatlarini ham mustahkamlashga yordam beradi. Kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan amaliy tadqiqotlar, o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirishda samarali metodlarni taklif etadi. Misollar shuni ko'rsatadiki, interaktiv o'quv usullari va muammolarni hal qilish jarayonlari o'quvchilarning innovatsion fikrlash ko'nikmalarini kuchaytiradi. Bunday tadqiqotlar, shuningdek, o'qituvchilar uchun yangi pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.

Kreativ fikrlashni baholash usullari ta'lim jarayonida o'quvchilarning ijodiy salohiyatini aniqlash va rivojlantirishga qaratilgan muhim mexanizmlardan biridir. O'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlarini baholashda bir qator metodologik yondashuvlar mavjud bo'lib, ular o'quvchilarning fikr yuritish jarayonlarini chuqurroq tahlil qilish imkonini beradi. Ushbu usullar orasida an'anaviy testlar, ochiq savollar va kreativ vazifalar kabilar mavjud. An'anaviy testlar ko'pincha mantiqiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatini o'lchashga qaratilgan bo'lsa-da, ular ijodiy fikrlash jarayonining murakkabligini to'liq aks ettirmaydi. Shuning uchun, o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini baholash uchun ochiq savollar va vazifalarga e'tibor qaratish muhimdir. Ochiq savollar o'quvchilarga o'z fikrlarini erkin ifodalash imkonini beradi, bu esa ularning ijodiy yondashuvlarini va yangi g'oyalarni ishlab chiqish qobiliyatini baholashda samarali usul bo'lib xizmat qiladi.

Bundan tashqari, kreativ vazifalar, masalan, g'oyalar ishlab chiqish, muammolarni hal qilish yoki yangi konseptlarni yaratish orqali o'quvchilarning ijodiy salohiyatini baholashda muhim rol o'ynaydi. Bunday vazifalar orqali o'quvchilar o'zlarining ijodiy fikrlash jarayonlarini namoyish etishlari mumkin. O'quvchilarning kreativ fikrlash ko'nikmalarini baholashda ko'plab pedagogik yondashuvlar, jumladan, loyiha asosida o'qitish, guruhli muhokama va interaktiv o'quv sessiyalari ham keng qo'llaniladi. Ushbu usullar o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi va ularning fikr almashish ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, baholash jarayonida o'quvchilarning individual yondashuvlari va shaxsiy tajribalarini hisobga olish ham muhimdir. O'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlarini baholashda ularning shaxsiy qiziqishlari, motivatsiyasi va o'z-o'zini anglash darajasini aniqlash zarur. Shuningdek, o'qituvchilar o'quvchilarni rag'batlantirish va ularning ijodiy salohiyatini ochish uchun turli xil metodlardan

foydalanishlari lozim. O'quvchilarning ijodiy fikrlash ko'nikmalarini baholashda o'qituvchilarning o'zaro fikr almashishi va tajriba almashishlari ham muhim ahamiyatga ega. Umuman olganda, kreativ fikrlashni baholash usullari ta'lim jarayonida o'quvchilarning ijodiy salohiyatini aniqlash va rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Kreativ fikrlashni baholash usullari o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu jarayonda turli metodologiyalar qo'llaniladi, jumladan, ochiq savollar, guruh muhokamalari va ijodiy loyihalar. Ochiq savollar orqali o'quvchilarning fikrlash jarayonlari va mantiqiy qobiliyatlari baholanadi, bu esa ularning ijodiy fikrlashini ko'rsatadi. Guruh muhokamalari esa o'quvchilarning birgalikda ijodiy yechimlar topish qobiliyatini rivojlantiradi va ularning fikr almashish ko'nikmalarini oshiradi. Ijodiy loyihalar o'quvchilarga o'z g'oyalarini amalga oshirish imkonini beradi, bu esa ularning o'z-o'zini baholash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Ushbu metodlar yordamida o'quvchilar nafaqat o'z fikrlarini ifoda eta olishadi, balki ijodiy jarayonni boshqarish ko'nikmalarini ham o'zlashtiradilar. Natijada, kreativ fikrlashni baholash usullari o'quvchilarning umumiy ta'lim jarayonida muvaffaqiyatli bo'lishlariga ko'maklashadi. Kreativ fikrlashni baholash usullari o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bunday usullar o'z ichiga turli xil testlar, loyihalar va ijodiy vazifalarni oladi. O'quvchilarning kreativ fikrlash jarayonlarini tahlil qilish orqali ularning yangi g'oyalar ishlab chiqarish qobiliyatlari va muammolarni hal qilishdagi yondashuvlari baholanadi. Bu metodlar, shuningdek, o'quvchilarning o'z fikrlarini erkin ifoda etishiga va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini kuchaytirishga yordam beradi. Shunday qilib, kreativ fikrlashni baholash o'quv jarayonining ajralmas qismidir.

Maqolaning asosiy xulosalari shuni ko'rsatadiki, kreativ fikrlash nafaqat individlarning shaxsiy rivojlanishiga, balki jamiyatning innovatsion salohiyatini oshirishga ham xizmat qiladi. O'rganilgan tadqiqotlar natijalari, kreativ fikrlash jarayonida muvofiqlik, ochiqlik va muammolarni hal etish qobiliyatining ahamiyatini ta'kidlaydi. Shuningdek, o'qituvchilar va ta'lim muassasalari o'quvchilarning ijodkorligini rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ta'lim jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan strategiyalar, o'quvchilarga yangi g'oyalarni ishlab chiqishda, o'z fikrlarini ifoda etishda va muammolarni hal qilishda yordam beradi. Kelgusidagi tadqiqotlar uchun tavsiyalar, avvalo, kreativ fikrlashni o'lchash va baholash usullarini takomillashtirishga qaratilgan bo'lishi kerak. Bu sohada ilmiy tadqiqotlar, o'quv jarayonida kreativ fikrlashni kuchaytirish uchun yangi metodologiyalarni ishlab chiqish zarurligini ko'rsatadi. Shuningdek, o'qituvchilar va ta'lim mutaxassislari uchun professional rivojlanish dasturlarini tashkil etish, ularning kreativ fikrlash ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi. Tadqiqotlar, shuningdek, o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda texnologiyalarning rolini o'rganish zarurligini ko'rsatadi. Zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga qo'shish, o'quvchilarning o'zaro hamkorlik qilish qobiliyatini oshirishga va yangi g'oyalarni

yaratishga yordam beradi. Kreativ fikrlashni rivojlantirishda muhim jihatlar sifatida, o'quv muhitining ochiqligi va qo'llab-quvvatlashi, shuningdek, o'quvchilarning xatolarga nisbatan munosabati keltirilishi lozim. O'quvchilarning xatolaridan dars olishlari va tajriba o'rganishlari, ijodiy fikrlashni kuchaytirishga yordam beradi. Shuningdek, o'qituvchilar, o'quvchilarning ijodiy fikrlash jarayoniga to'g'ri yo'l ko'rsatish va ularni qo'llab-quvvatlash orqali o'z rollarini kuchaytirishlari kerak. Umuman olganda, kreativ fikrlashni rag'batlantirish, nafaqat o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga, balki jamiyatning kelajakdagi innovatsion salohiyatini oshirishga ham xizmat qiladi. Tadqiqotlar va amaliyotlar, bu jarayonda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ta'lim tizimining rivojlanishiga yangi yo'nalishlar ochadi. Maqolaning asosiy xulosalari shuni ko'rsatadiki, kreativ fikrlash nafaqat o'quv jarayonida, balki turli sohalarda innovatsiyalarni yaratishda muhim rol o'ynaydi. Kelgusidagi tadqiqotlar uchun tavsiyalar sifatida, kreativ fikrlashni yanada rivojlantirishga qaratilgan metodologiyalarni ishlab chiqish zarur. Bu metodologiyalar o'quvchilarni muammolarni hal qilishda mustaqil fikrlashga undashi, shuningdek, jamoaviy ishni rag'batlantirishi lozim. Bundan tashqari, ta'lim jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, o'quvchilarning qiziqishini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, o'qituvchilarni kreativ fikrlashni rag'batlantirishga qaratilgan treninglar va seminarlar o'tkazish, ularning o'quvchilarga ta'sirini kuchaytiradi. Muammolarni hal qilishda yangi yondashuvlarni qo'llash, shuningdek, o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini ochish, ularni kelajakda muvaffaqiyatli mutaxassislar sifatida tayyorlashda muhimdir. Shunday qilib, kreativ fikrlashni rivojlantirish, jamiyatning innovatsion salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Maqolaning asosiy xulosalari shuni ko'rsatadiki, kreativ fikrlash nafaqat shaxsiy rivojlanish uchun, balki jamiyatning umumiy taraqqiyoti uchun ham muhimdir. Kelgusidagi tadqiqotlar ijodiy fikrlash jarayonlarini chuqurroq o'rganishga qaratilishi lozim. Shu bilan birga, ta'lim tizimida kreativ yondashuvlarni qo'llash, o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abdurahmonov, A. (2020). Ta'limda kreativ fikrlash. Toshkent: Fan va texnologiya.
2. Karimova, N. (2021). Boshlang'ich ta'limda ijodiy yondashuvlar. Samarqand: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
3. Murodova, D. (2022). O'quvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirish. Buxoro: Buxoro davlat universiteti.
4. Rahimov, S. (2019). Pedagogik psixologiya va kreativ fikrlash. Tashkent: O'zbekiston milliy universiteti.
5. Tashkent, O. (2023). Kreativ fikrlash va zamonaviy ta'lim. Toshkent: O'zbekiston ta'limi.
6. Yuldasheva, G. (2021). Kreativ fikrlashni rivojlantirish usullari. Andijon: Andijon davlat universiteti.

